

Sygn. akt III Ca 548/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Zofia Klisiewicz SSO Agnieszka Skrzekut (sprawozdawca) SSO Tomasz Białka
Protokolant:	stażysta Kinga Burny

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2014 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J. (1) i M. J. (2)

przeciwko M. L.

o alimenty

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 26 maja 2014 r., sygn. akt III RC 234/12

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje adw. D. A. ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gorlicach kwotę 73,80 zł (siedemdziesiąt trzy złote 80/100) brutto tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt III Ca 548/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26.05.2014r. Sąd Rejonowy w Gorlicach oddalił powództwo M. J. (1) i M. J. (2) przeciwko M. L. o alimenty (pkt I) oraz przyznał ze środków Skarbu Państwa kwotę 73, 80 zł tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu.

W uzasadnieniu podano, iż powódka M. J. (1) w pozwie wniesionym w dniu 17.09.2012r. domagała się zasądzenia od pozwanej M. L. alimentów w wysokości po 300 zł miesięcznie. Następnie pełnomocnik powódki sprecyzował żądanie pozwu, domagając się zasądzenia alimentów od pozwanej na rzecz powódki w kwocie po 300 zł miesięcznie od dnia

1.06.2013r., podając, iż kwota alimentów jest nieuiszczana przez pozwanego W. J. – syna pozwanej, zobowiązanego do alimentacji na mocy orzeczenia sądowego. Ponadto domagała się zasądzenia od pozwanej z tego tytułu kwoty 24 900zł odpowiadającej alimentom za okres od dnia 1.05.2006 r. do dnia 31.05.2013r.

Powódka M. J. (1) jest byłą synową pozwanej. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu postanowieniem z dnia 18.05.2007r. uznał za skuteczny na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wyrok Sądu Okręgowego w stanie M. w Stanach Zjednoczonych wydany w dniu 8.06.2004r., mocą którego orzeczony został rozwód małżeństwa powódki M. J. (1) z W. J. – synem pozwanej. Wyrok ten nie zawierał rozstrzygnięcia w przedmiocie winy małżonków za spowodowanie rozkładu pożycia. Sąd Rejonowy w Gorlicach wyrokiem z dnia 26.07.2007r. zasądził od W. J. na rzecz powódki M. J. (1) tytułem alimentów kwotę 300 zł miesięcznie.

W. J. mimo prawomocnego wyroku nie płacił powódce alimentów. Powódka czyniła starania o wyegzekwowanie należnych alimentów, ale otrzymała informację, że w stan w którym zamieszkuje W. J. nie prowadzi egzekucji alimentów dla małżonka. Powódka wraz z synami z małżeństwa mieszkała w domu należącym do M. L., uprawiała gospodarstwo rolne należące również do pozwanej. Pozwana mieszka w Stanach Zjednoczonych, jest na emeryturze, strony nie utrzymują z sobą żadnych kontaktów.

Sąd I instancji wskazał, iż obowiązek alimentacyjny nie może być nakładany na osoby, na które ustawa obowiązku takiego nie nałożyła, zaś katalog osób, od których można dochodzić skutecznie alimentów jest zamknięty. W związku z tym, że powódka jest byłą synową pozwanej i na pozwanej nie ciąży obowiązek alimentacyjny - powództwo oddalono.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd zasądził wynagrodzenie na rzecz adwokata D. A..

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją powódka, wnosząc o jego zmianę przez uchylenie orzeczenia i uwzględnienie powództwa wniesionego przez powódkę oraz o zmianę pkt II przez przyznanie pełnomocnikowi powódki tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu kwoty 2 952 zł brutto, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Apelująca zarzuciła naruszenie: art. 128 kro w zw. z art. 132 kro i art. 144 kro przez ich niezastosowanie i w konsekwencji błędne przyjęcie, że powódka nie jest uprawniona do dochodzenia alimentów od pozwanej, jako zobowiązanej w dalszej kolejności; art. 233 kpc przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów; sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany materiałem dowodowym. Zarzuciła nadto naruszenie § 7 ust. 1 pkt 11 i ust. 4 oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez przyznanie pełnomocnikowi powódki z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w kwocie 60 zł, zamiast w kwocie 2 400 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Wyrok Sądu I instancji należy uznać za prawidłowy.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, jak również ocenę prawną przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Na wstępie należy podnieść, iż kwestia czy na pozwanej ciąży obowiązek alimentacyjny wobec powódki była przedmiotem oceny Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie już dwukrotnie, w związku z rozpoznawaniem m.in. zażaleń powódki na postanowienie Sądu Rejonowego oddalającego jej wniosek o zabezpieczenie roszczenia. Zarówno w sprawie III Cz 553/13, jak i w sprawie III Cz 681/13 Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, iż roszczenie powódki nie było wiarygodne, gdyż brak jest podstawy prawnej do przyjęcia istnienia tego obowiązku. Sąd Okręgowy również w niniejszej sprawie w całości poglądu ten akceptuje.

I tak, należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że powódka nie może skutecznie domagać się zasądzenia od pozwanej alimentów. Katalog osób, przeciwko którym można kierować żądanie alimentacyjne, jest zamknięty. Jak wskazał Sąd Rejonowy obowiązek ten może obciążać na podstawie art. 128 kro krewnych w linii prostej i rodzeństwo, na podstawie art. 144 kro powinowatych, a na podstawie art. 60 kro i art. 61^{4§²} kro byłych małżonków i małżonków pozostających w separacji. W oparciu o art. 141 kro matka dziecka może też dochodzić od ojca dziecka niebędącego jej mężem pokrycia wydatków związanych z ciążą, porodem oraz kosztów trzymiesięcznego utrzymania dziecka.

Brak jest podstaw do stosowania wykładni rozszerzającej wskazanych przepisów.

Bezskutecznie apelująca powołuje się na wytyczne Sądu Najwyższego, zgodnie z którymi „obowiązek alimentacyjny wynika z pokrewieństwa albo z więzów prawnych, z którymi ustawa wiąże jego istnienie”. Autor apelacji zdaje się nie rozumieć w ogóle znaczenia powyższego stwierdzenia. Wynika bowiem z niego jednoznacznie, iż obowiązek alimentacyjny, który nie jest konsekwencją pokrewieństwa tj. nie jest oparty na treści art. 128 kro może wynikać także i z innych zdarzeń, a mianowicie z więzów prawnych - które jednak, co wymaga podkreślenia – muszą mieć oparcie w konkretnych przepisach prawa. Niewątpliwie żaden z przepisów prawa regulujący kwestię nałożenia obowiązku alimentacyjnego nie dotyczy stosunku, jaki łączy apelującą z pozwaną. Powódka i pozwana są względem siebie powinowatymi, a w przypadku powinowatych ustawodawca przewiduje jedynie obowiązek alimentacyjny między ojczymem lub macochą a pasierbem. Nie obejmuje zatem sytuacji z jaką mamy do czynienia w niniejszej sprawie tj. stosunków między synową a teściową.

W niniejszej sprawie nie może znaleźć zastosowania art. 132 kro, na jaki powołuje się m.in. apelująca, bowiem dotyczy on jedynie obowiązku alimentacyjnego osoby zobowiązanej w dalszej kolejności. Oznacza to, że aby ten przepis można było stosować muszą jednak powstać „warunki, od których zależy w ogóle możliwość powstania obowiązku alimentacyjnego między osobami pozostającymi w takim stosunku prawnorodzinnym, w jakim – w konkretnym przypadku – pozostaje osoba uprawniona z osobą, która miałaby być w dalszej kolejności zobowiązana do alimentacji” (por. J. Gwiazdomorski, w: System..., str. 1029). Ta podstawowa przesłanka powstania obowiązku alimentacyjnego ma swe oparcie w innych przepisach Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego niż objęte działem III tytułu II. Mogą to być przepisy regulujące instytucje małżeństwa, pochodzenia dziecka, rodzajów i skutków przysposobienia (por. Komentarz do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego pod red. Kazimierza Piaseckiego, wyd. 4 LexisNexis str. 132-133). Skoro, jak wyżej wyjaśniono, brak przepisu prawnego, który wprowadzałby obowiązek alimentacyjny między synową (powódką) a teściową (pозwaną), nie można przyjąć by pozwana była osobą zobowiązaną w świetle w/w przepisu.

Za całkowicie chybiony należy również uznać zarzut naruszenia art. 233 kpc. Naruszenie tego przepisu apelująca upatruje nie w błędnej ocenie materiału dowodowego, ale co wynika z treści sformułowanego w tym zakresie zarzutu, kwestionuje w rzeczywistości stanowisko prawne przyjęte przez Sąd I instancji w niniejszej sprawie – co nie może być uznane za skuteczne.

Z powyższych względów Sąd Rejonowy prawidłowo oddalił powództwo, z jakim wystąpiła powódka M. J. (1).

Nie można również podzielić zarzutów apelującej skierowanych do rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w przedmiocie ustalenia wysokości wynagrodzenia pełnomocnika powódki. Prawidłowo Sąd I instancji, w oparciu o § 7 pkt 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przyjął to wynagrodzenie w wysokości stałej - w kwocie 60 zł, uwzględniając ponadto należny w takim wypadku podatek VAT. Błędne jest stanowisko apelującej, iż wynagrodzenie jej pełnomocnika winno być ustalane w oparciu o § 7 ust. 4 w/w rozporządzenia z uwzględnieniem wartości przedmiotu sprawy. Przepis ten znajduje bowiem zastosowanie jedynie w sytuacji, jeżeli obowiązek zwrotu kosztów obciąża osobę zobowiązaną do alimentów. Ustęp 4 w/w przepisu analizować należy łącznie z unormowaniem zawartym w ust. 1 pkt 11. Regulacje te uzależniają wysokość taryfowego wynagrodzenia adwokackiego w istocie od tego, którą stronę sporu o alimenty adwokat reprezentuje oraz od wyniku procesu. Oznacza to, że jeżeli proces alimentacyjny przegrał uprawniony do alimentów, to stała stawka minimalna wynagrodzenia adwokata

zobowiązanego do alimentów wynosi 60 zł, jeżeli zaś przegrał zobowiązany do alimentów, to stawka minimalna wynagrodzenia adwokata uprawnionego obliczana jest na podstawie § 6 rozporządzenia, zależnie od wartości przedmiotu sporu (por. Aleksandra Partyk, Tomasz Partyk Komentarz do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, LEX). Skoro zatem w niniejszej sprawie to powódka dochodząca alimentów, a reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu sprawę przegrała w całości, wynagrodzenie jej pełnomocnika ustala się w wysokości stałej w kwocie 60 zł.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 kpc. Rozstrzygnięcie w przedmiocie przyznania wynagrodzenia pełnomocnikowi powódki z tytułu udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym pomocy prawnej oparto na treści § 7 pkt 11 w zw. z art. 13 ust. 1 pkt 1 oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

(...)

(...)